

Latvijas Bankas noteikumu projekts "Statistisko datu par vērtspapīriem sagatavošanas un iesniegšanas noteikumi"

Nosaukums	Statistisko datu par vērtspapīriem sagatavošanas un iesniegšanas noteikumi
Dokumenta veids	Noteikumi
Izdošanas pamatojums	Latvijas Bankas likuma 63. panta otrā daļa
Mērķis un būtība	<p>Latvijas Bankas noteikumu projekts "Statistisko datu par vērtspapīriem sagatavošanas un iesniegšanas noteikumi" (tālāk tekstā – Noteikumu projekts) ar 2023. gada 1. janvāri aizstās pašlaik spēkā esošos Latvijas Bankas 2018. gada 15. marta noteikumus Nr. 163 "Vērtspapīru pārskatu sagatavošanas noteikumi".</p> <p>Statistiskie dati par vērtspapīriem ir nepieciešami Latvijas Bankas uzdevumu veikšanai, t.sk. maksājumu bilances un starptautisko investīciju bilances statistikas, finanšu kontu statistikas, vērtspapīru turējumu statistikas, ieguldījumu fondu statistikas un citu finanšu starpnieku statistikas sagatavošanai, kā arī Vienotā uzraudzības mehānisma vajadzībām saskaņā ar starptautiskajiem grāmatvedības, uzraudzības un statistikas standartiem un Eiropas Savienības, t.sk. Eiropas Centrālās bankas, tiesību aktu prasībām.</p> <p>Noteikumu projekts sagatavots, pamatojoties uz Latvijas Bankas likuma, kas stāsies spēkā 2023. gada 1. janvārī, 63. panta otro daļu, kas paredz Latvijas Bankai tiesības noteikt statistisko datu sagatavošanas un iesniegšanas prasības un kārtību, iesniegšanas termiņu, kā arī personas, kurām ir pienākums iesniegt statistiskos datus, kuri nepieciešami Latvijas Bankas uzdevumu izpildes nodrošināšanai. Noteikumu projektā izmantotā terminoloģija saskaņota ar Latvijas Bankas likumā lietoto. Noteikumu projektā ietvertās prasības no Latvijas Bankas 2018. gada 15. marta noteikumos Nr. 163 "Vērtspapīru pārskata sagatavošanas noteikumi" ietvertajām atšķiras tikai ar papildinājumiem un precizējumiem Noteikumu projekta 6. pielikumā "'Kredītiestādes grupas vērtspapīru ceturkšņa pārskatā" papildus izmantotie kodi", kas veikti, ievērojot Eiropas Centrālās bankas atjauninātās vērtspapīru turējumu statistikas kodu izmantošanas prasības:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pozīcijai "Vērtības samazinājuma veids" izmantojamus <u>kodus papildinot ar</u> kodu "57" – POCI (SFPS) – , kas izmantojams instrumentiem ar samazinātu vērtību un būtiski paaugstinātu kredītrisku (<i>purchased or originated credit-impaired financial assets</i>) saskaņā ar 9. SFPS; 2) pozīcijai "Finanšu instrumenta klasifikācijas kods grāmatvedībā" izmantojamus <u>kodus papildinot ar</u>

	<p> kodu "99" – Nav piemērojams – nav atzīts bilancē –, kas piemērojams bilancē neatzītiem vērtspapīru turējumiem;</p> <p>3) pozīcijai "Kapitāla aprēķināšanas pieeja"</p> <p>a) izmantojamās kodus <u>papildinot ar</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kodu "20" – IRB pieeja: grupēšanas pieeja attiecībā uz specializēto kreditēšanu –, kas piemērojams vērtspapīru turējumiem, izņemot vērtspapīrošanu vai kapitāla vērtspapīru riska darījumus: riska darījuma riska svērto vērtību aprēķināšana specializētās kreditēšanas riska darījumiem, uz kuriem attiecas uzraudzības grupēšanas pieeja, piešķirot riska darījumiem riska pakāpes; – kodu "118" – SEC-IRBA pieeja: uz iekšējiem reitingiem balstīta pieeja vērtspapīrošanas pozīcijām –, kas piemērojams vērtspapīrošanas darījumiem, ja riska darījumu riska svērto vērtību aprēķina vērtspapīrošanas pozīcijām, kurām lieto uz iekšējiem reitingiem balstītu pieeju; – kodu "122" – SEC-SA pieeja: standartizētā pieeja vērtspapīrošanai –, kas piemērojams vērtspapīrošanas darījumiem, ja riska darījumu riska svērto vērtību aprēķina vērtspapīrošanas pozīcijām, kurām lieto standartizēto pieeju; – kodu "125" – SEC-ERBA pieeja: uz ārējiem reitingiem balstīta pieeja vērtspapīrošanas pozīcijām –, kas piemērojams vērtspapīrošanas darījumiem, ja riska darījumu riska svērto vērtību aprēķina vērtspapīrošanas pozīcijām, kurām lieto uz ārējiem reitingiem balstītu pieeju; <p> kodu "99" – Nav piemērojams –, kas piemērojams no pašu kapitāla atskaitītajām pozīcijām;</p> <p>b) no izmantojamiem <u>kodiem svītrojot</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> kodu "18" – IRB pieeja: uz reitingiem balstītā metode –, kas tika piemērots vērtspapīrotiem finanšu instrumentiem, kuriem riska darījumu riska svērtās vērtības aprēķināšanai lietota uz reitingiem balstītā metode saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Regulas (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (tālāk tekstā – Regula (ES) Nr. 575/2013) 261. pantu; – kodu "19" – IRB pieeja: uzraudzības formulas metode –, kas tika piemērots vērtspapīrotiem finanšu instrumentiem, kuriem riska darījumu riska svērtās vērtības aprēķināšanai lietota uzraudzības
--	---

	<p>formulas metode saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 262. pantu;</p> <ul style="list-style-type: none"> – kodu "30" – IRB pieeja: caurskatīšanas metode –, kas tika piemērots vērtspapīrotiem finanšu instrumentiem, kuriem riska darījumu riska svērtās vērtības aprēķināšanai lietota caurskatīšanas metode saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 575/2013 259. panta 1. punkta e) apakšpunktu; <p>4) no pozīcijai "Darījuma riska grupa izmantojamiem kodiem <u>svītrotot kodu</u> "15" – Standartizētā pieeja: riska darījumi –, kas tika piemērots darījumiem, kuri izriet no iesaistīšanās vērtspapīrošanā;</p> <p>5) pozīcijai "Vērtspapīra statuss" izmantojamās <u>kodus papildinot ar:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – kodu "102" – Apgrozībā esošs vērtspapīrs ar maksājumu kavējumu; – kodu "103" – Apgrozībā esošs vērtspapīrs ar saistību neizpildes pazīmēm; – kodu "104" – Pēc struktūru korporatīvām darbībām apgrozībā esošs vērtspapīrs. <p>Minētie trīs jaunie kodi izmantojami gadījumos, kad apgrozībā esošam vērtspapīram ir šo kodu aprakstā noteiktās papildu pazīmes. Tādējādi konkrētajā pozīcijā statistiskie dati būs sniedzami precīzākā dalījumā. Apgrozībā esoši vērtspapīri bez minētajām papildu pazīmēm joprojām būs klasificējami atbilstoši līdz šim izmantotajam kodam "100".</p> <p>Minētās Noteikumu projekta normas, kas atšķiras no Latvijas Bankas 2018. gada 15. marta noteikumos Nr. 163 "Vērtspapīru pārskata sagatavošanas noteikumi" noteiktajām, attiecas tikai uz tām kredītiestādēm, kuras Eiropas Centrālās bankas Padome saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1011/2012 2. panta 4. punktu iekļāvasi grupas statistisko datu sniedzēju (<i>group data reporting agents</i>) sarakstā.</p>
<p>Leģitīmais mērķis</p>	<p>Noteikumu leģitīmais mērķis ir citu personu tiesību aizsardzība un sabiedrības labklājības nodrošināšana. Konkrēti, leģitīmais mērķis – sabiedrības labklājība – tiek sasniegts, īstenojot statistisko datu vākšanu un to izmantošanu apkopotā veidā publicēšanas vajadzībām, kā arī finanšu tirgus dalībnieku uzraudzības vajadzībām. Tādējādi ar kvalitatīvākiem statistiskajiem datiem tiek nodrošināti datu lietotāji un lēmumu pieņēmēji, kuri var vairot sabiedrības labklājību, pieņemot kvalitatīvākus, pamatotākus un uz datiem balstītus lēmumus, vienlaikus kvalitatīvāki un detalizētāki statistiskie dati finanšu tirgus dalībnieku uzraudzības veikšanai paaugstina kopējo sabiedrības labklājības līmeni, nodrošinot ātrāku un detalizētāku informāciju par kredītiestāžu un to meitas</p>

	<p>sabiedrību ieguldījumiem un operatīvāku uzraugu rīcību noguldītāju noguldījumu aizsardzībā. Savukārt leģitīmais mērķis – citu personu tiesību aizsardzība – tiek sasniegts, statistisko datu apstrādi veicot tādā veidā, kas nodrošina to konfidencialitāti un attiecīgi aizsargā statistisko datu sniedzēju tiesības un tiesiskās intereses.</p> <p>Atbilstoši Padomes 1998. gada 23. novembra Regulas Nr. 2533/98 par statistikas informācijas vākšanu, ko veic Eiropas Centrālā banka (tālāk tekstā – Regula Nr. 2533/98) 18. apsvērumam konfidenciāla statistikas informācija, kas Eiropas Centrālajai bankai un valstu centrālajām bankām jāiegūst, lai izpildītu Eiropas Centrālās bankas uzdevumus, ir jāaizsargā, lai iegūtu un saglabātu statistisko datu sniedzēju uzticēšanos.</p> <p>Ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt statistisko datu sniedzēju uzticēšanos Latvijas Bankai, Latvijas Banka statistiskos datus izmanto tikai Latvijas Bankas likumā noteikto Latvijas Bankas uzdevumu, t.sk. to uzdevumu, kuri saistīti ar Latvijas Bankas darbību Eiropas Centrālo banku sistēmā, izpildei.</p> <p>Saskaņā ar Regulas Nr. 2533/98 8. panta 3. punktā noteikto Eiropas Centrālo banku sistēmas dalībniecēm ir jāveic visi vajadzīgie normatīvie, administratīvie, tehniskie un organizatoriskie pasākumi, lai nodrošinātu konfidenciālas statistikas informācijas fizisko un loģisko aizsardzību.</p>
Samērīgums	<p>Latvijas Banka statistiskos datus par vērtspapīriem izmanto, lai izpildītu Latvijas Bankas likumā noteiktos Latvijas Bankas uzdevumus, t.sk. tos uzdevumus, kuri saistīti ar Latvijas Bankas darbību Eiropas Centrālo banku sistēmā. Attiecīgi, ievērojot Regulas Nr. 1011/2012 prasības, Latvijas Banka vāc statistiskos datus par vērtspapīru turētājiem no kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām saskaņā ar pašlaik spēkā esošajiem Latvijas Bankas 2018. gada 15. marta noteikumiem Nr. 163 "Vērtspapīru pārskatu sagatavošanas noteikumi". Noteikumu projekts aizstās minētos Latvijas Bankas noteikumus, statistisko datu sniedzēju loku saglabājot nemainīgu un prasības statistisko datu iesniegšanai papildinot ar nelielām pārmaiņām attiecībā uz tām kredītiestādēm (pašlaik trīs kredītiestādes), kuras ir iekļautas grupas statistisko datu sniedzēju sarakstā. Ievērojot minēto, noteikumu projekta prasības ir samērīgas un pēc būtības nemaina statistisko datu par vērtspapīriem sniegšanas apjomu un kārtību. Vienlaikus jāatzīmē, ka Noteikumu projektā noteiktos statistiskos datus nav iespējams iegūt citā adekvātā veidā, lai nodrošinātu Latvijas Bankai ar normatīvajiem aktiem noteikto pienākumu izpildi līdzvērtīgā kvalitātē. Savukārt iespējamais privātpersonas tiesību ierobežojums ir nesalīdzināmi mazāks par ieguvumu sabiedrībai kopumā,</p>

	ko sniedz statistisko datu apkopošanā iegūtie rezultāti un novērtējumi.
Spēkā stāšanās	2023. gada 1. janvāris
Ietekme uz Latvijas Bankas budžetu	Normatīvā akta izdošana neietekmēs Latvijas Bankas budžeta ieņēmumus un/vai izdevumus.
Administratīvā sloga un izmaksu novērtējums (tirgus dalībniekiem)	Statistisko datu par vērtspapīriem sagatavošanu un iesniegšanu regulējošo noteikumu izdošana jaunā redakcijā, jo ir mainījies šādu noteikumu izdošanas tiesiskais pamats, nerada papildu administratīvo slogu statistisko datu sniedzējiem. Attiecībā uz Noteikumu projektā ietvertajām prasībām to 6. pielikuma papildinājumos, nelielas pārmaiņas iekšējos procesos varētu rasties tām trijām kredītiestādēm, kuras ir iekļautas grupas statistisko datu sniedzēju sarakstā. Noteikumu projekta saskaņošanas procesā vēl tiks precizēta ietekme uz administratīvo slogu šīm trijām kredītiestādēm.
Saistītie dokumenti	Latvijas Bankas noteikumu projekti "Noteikumi par elektronisko informācijas apmaiņu ar Latvijas Banku" un "Statistisko datu par kredītiestāžu un citu monetāro finanšu iestāžu finansiālo stāvokli (MBP) sagatavošanas un iesniegšanas noteikumi".
Saskaņošana ar Eiropas Centrālo banku	Normatīvā akta projektu nav nepieciešams saskaņot ar Eiropas Centrālo banku.
Saskaņošana ar citām publiskām un privātām personām	Noteikumu projekts tika saskaņots ar Latvijas Finanšu nozares asociāciju un kredītiestādēm, kuras ir iekļautas grupas statistisko datu sniedzēju sarakstā un attiecīgi kurām ir pienākums sniegt Latvijas Bankai statistiskos datus par vērtspapīriem kredītiestādes grupas līmenī. Noteikumu projekts 2022. gada 16. maijā tika publicēts Latvijas Bankas tīmekļvietnes www.bank.lv sadaļā "Sabiedrības līdzdalība", un līdz 2022. gada 30. maijam par to bija iespējama sabiedrības līdzdalība.
Saskaņošanas rezultāti	Saskaņošanas procesā un sabiedrības līdzdalības rezultātā par Noteikumu projektu netika saņemti ieteikumi, iebildumi vai priekšlikumi. Tādējādi Noteikumu projekts ir saskaņots bez priekšlikumiem vai iebildumiem.